

Let your ENGLISH SEPTEMBER

365 NEJČASTĚJŠÍCH CHYB
V ANGLIČTINĚ

NO MORE
CZENGLISH

Jan Melvil
publishing

BRONISLAV
SOBOTKA

Let your **ENGLISH** September

365 NEJČASTĚJŠÍCH CHYB
V ANGLIČTINĚ

Jan Melvil
publishing

**BRONISLAV
SOBOTKA**

LET YOUR ENGLISH SEPTEMBER

Bronislav Sobotka

Copyright © 2023 Bronislav Sobotka

Ilustrace © 2023 Martina Lagová

V edici Briquet vydalo nakladatelství Jan Melvil Publishing v Brně roku 2023. Žádná část této knihy nesmí být nijak použita či reprodukována bez písemného svolení, s výjimkou případů krátkých citací jako součástí kritických článků a recenzí.

Odpovědná redaktorka Zuzana Kačerová

Jazyková redaktorka Petra Čechová

Redakční spolupráce Scott Hudson, Jana Čtveráčková

Šéfredaktor Marek Vlha

Ilustrace, layout a návrh obálky Martina Lagová (yellowpin.cz)

Spolupráce na obálce Tomáš Baránek

Grafická úprava a sazba Pavel Junk

Jazyková korektura Vilém Kmuníček

E-kniha Roman Kříž

Jan Melvil Publishing, 2023

Všechny naše knihy najdete na melvil.cz

Chyby a připomínky: melvil.cz/chyby

Recenze a pochvaly:

<https://melvil.cz/kniha-let-your-english-september>, libisemi@melvil.cz

ISBN 978-80-7555-192-4

*Mé báječné ženě Veronice,
bez které bych tuhle knihu nikdy nenapsal,
a mé úžasné dceři Hermínce,
bez které bych ji napsal o rok dříve. :)*

ÚVOD

Školení pro učitele v Southamptonu. Všichni mě chválí za mou angličtinu a připadám si hrozně cool. Už začíná další lekce, když se trochu opožděně vracím ze záchodu. Omluvně říkám školitelce: „I am sorry I was late, I was on the toilet.“ Školitelka se usměje a odpoví: „You mean, in the toilet, right?“ Úsměv mi tuhne na tváři a opojuji: „No, no. Not in, on!“ Přece si nemyslí, že jsem byl v záchodové míse?! Kontroluji rychle pohledem, jestli nejsem někde mokrý. Nejsem. Zato zmatený a v obličeji rudý ano. Kolegové učitelé se na mě všichni dívají a usmívají se. I já pokouším o úsměv a zmatečně si sedám do lavice. Školitelka mi pak pobaveně vysvětluje, že stejně jako se anglicky řekne *in the bedroom*, *in the kitchen* či *in the bathroom*, logicky říkáme taky *in the toilet*. Tluču se do hlavy a říkám si: „Jakto že mě to nikdy nenapadlo? A proč mi to nikdy nikdo neřekl?“

Proč jsem si tak trval na předložce *on*? Ano, tušíte správně – česky bych řekl *na* záchodě. A už snad v první lekci každé učebnice angličtiny stojí, že *na* se anglicky řekne *on*. Byla to naprosto běžná a vlastně logická chyba, které se v jisté fázi studia dopouštějí téměř všichni čeští mluvčí. Neznačená to, že byste byli špatní angličtináři či angličtinářky – jen ještě patrně nemáte s vyjadřováním v angličtině dost zkušeností, a když ji používáte, držíte se bezpečných cestíček vyšlapaných češtinou.

Jak sami víte, čeština a angličtina si nejsou moc podobné. Angličtina má dvanáct časů, čeština tři. Zatímco my Češi *máme*

hlad a strach, Angličané *jsou* hladoví a bojácní. Zatímco čeština si při stavbě vět pomáhá pády, angličtina spoléhá na slovosled. My nazýváme pohádkou vlastně cokoli pro děti, v angličtině musí takový příběh obsahovat draky a princezny. A nenechte mě začít o zmatku v předložkách. Jako by toho nebylo už tak dost, v posledních desetiletích anglická slovíčka hromadně pronikají do češtiny, ale často s mírně pozměněným významem.

Zkrátka a dobře, bavíme se o dvou jazycích, které se liší slovní zásobou, gramatikou, skladbou i frazeologií, a často se tedy stane, že při překládání z češtiny do angličtiny „jedna ku jedné“ není výsledkem věta v English, ale v Czenglish, neboli v počeštěné angličtině. Takové chyby jsou někdy hodně legrační, někdy znějí trochu podivně, a jindy zase anglický mluvčí vůbec nepochopí, co se mu snažíme sdělit. Občas z toho může být i pořádný trapas.

A právě proto držíte v ruce tuto knihu. Pomůže vám ušetřit si hned 365 situací, ve kterých byste se plácali do čela, červenali se nebo rovnou toužili vypařit se po anglicku podobně jako tehdy já v Southamptonu. Pevně věřím, že díky ní zažijete aspoň pár aha momentů („No jasně, vždyť přesně tohle říkám špatně celý život!“) a že vás i pobaví.

Připraveni? Tak pojďme na to!

Broňa

PS: „Otcem“ termínu Czenglish je Don Sparling, autor skvělé a dnes již legendární knihy *English or Czenglish*, který nám dal své pozhéhnání tento termín na obálce použít. Díky, Done!

#1

I **HAVE**
BIRTHDAY
TODAY.

IT'S MY
BIRTHDAY
TODAY.

MÁM DNES NAROZENINY.

Nejdříve to hlavní: *Happy birthday!* Je důležité vědět, že v angličtině neříkáme, že narozeniny máme, ale že jsou. Koneckonců, člověk narozeniny nevlastní, takže nemůžeme použít *have*.

2

WHAT LOVELY
WEATHER!

JAKÉ KRÁSNÉ POČASÍ!

WHAT
A LOVELY
WEATHER!

Počasí je podstatné jméno nepočitatelné, a proto před ním nemůžeme použít neurčitý člen. Nejde říct jedno počasí, dvě počasí... Pokud je to pro vás matoucí, klidně můžete místo toho říkat *What a lovely day!* Dny se totiž počítat dají.

I AM
LEARNING
ENGLISH FOR
10 YEARS.

I HAVE BEEN
LEARNING ENGLISH
FOR 10 YEARS.

UČÍM SE ANGLICKY 10 LET.

Gratuluji ke kulatému výročí! Jako dárek mám jednoduché pravidlo. Když v angličtině říkáme, jak dlouho něco trvá, vždy používáme předpřítomný čas. Například *Sedím tu 20 minut* se řekne *I have been sitting here for 20 minutes*. Děláme to od rána je *I have been doing it since morning*.

4

I WAS **BY**
MY GRANDMA'S.

I WAS **AT**
MY GRANDMA'S.

BYL JSEM U BABIČKY.

Předložka *by* sice znamená *u*, ale vyloženě *blízko u*, *poblíž* něčeho. Takže pokud nechcete říct, že jste se celý víkend drželi babičky za sukni, použijte *at* – stejně jako u fráze *at home*. Jste jen u ní doma.

MY PARENTS USUALLY CLEAN.

VĚTŠINOU UKLÍZEJÍ MÍ RODIČE.

USUALLY CLEAN MY PARENTS.

Pozor na slovosled. V angličtině musí v oznamovací větě na prvním místě vždy stát podmět (kdo něco dělá) a až poté sloveso (co dělá). Začíná-li věta slovesem, jedná se o rozkaz. *Clean my parents* by tedy znamenalo *Uklid' rodiče*.

I WANT TO
LISTEN TO MUSIC.

CHCI POSLOUCHAT HUDBU.

I WANT TO
LISTEN MUSIC.

Pokud říkám, co poslouchám, musím před danou věcí vždy použít *to*. Tak třeba *poslouchej mě* je *listen to me*, *poslouchej rodiče* se řekne *listen to your parents* a *poslouchej Broňa* je *listen to Broňa*.

I THINK
THAT it is
CORRECT.

MYSLÍM, ŽE TO JE DOBŘE.

I THINK,
THAT it is
CORRECT.

Jakkoli nás to po letech pravidelného psaní čárky před že v češtině láká, v angličtině se před *that* čárka nikdy (vázně nikdy!) nepíše.

8

I **HAVE**
A GREAT
MOOD.

I **AM IN**
A GREAT
MOOD.

MÁM SKVĚLOU NÁLADU.

Snad vám náladu nezkazím, když vám ji tak trochu seberu. Ale nebojte: v angličtině jste ji vlastně nikdy neměli, jen jste v ní byli (*to be in a great mood*) – a to vám nikdo nevezme.

I iNVESTeD
iNTO GOLD.

I iNVESTeD
iN GOLD.

INVESTOVAL JSEM DO ZLATA.

Se slovesem *invest* se pojí předložka *in* – můžete si třeba představit, že vám ty peníze v něčem leží. Další nápovědu nabízí fakt, že samotné sloveso *invest* obsahuje předložku *in*. And I am happy you invested in my book!

#10

THERE is
A BOTTLE ON
THE TABLE.

NA STOLE JE LAHEV.

A BOTTLE
is ON THE
TABLE.

Zaklínací formulku *there is / there are* nám učebnice nevtloukají do hlavy pro nic za nic. Používá se, když chceme někomu popsat pro něj neznámý prostor: třeba náš dům nebo (jako v ukázkové větě) stůl. Pokud oslovený netuší, co na něm je, sdělujeme mu to jako novou informaci – a právě tehdy se používá *there is / there are*.

DO YOU HAVE
Here ANY
FRIENDS?

DO YOU HAVE
ANY FRIENDS
Here?

MÁŠ TADY NĚJAKÉ
KAMARÁDY?

Ten striktní anglický slovosled! Přísluvečné určení místa v něm patří až na konec. Skvěle vám pomůže základní pravidlo anglického slovosledu – zkratka SVOMPT říká, že pořadí je takovéto: subject (podmět) – verb (sloveso) – object (předmět) – manner (způsob = jak?) – place (místo = kde?) – time (čas = kdy?).

#12

WHO
KISSED HER?

KDO JI POLÍBIL?

WHO DID
KISS HER?

Pokud se v angličtině ptáme na podmět – tedy na to, kdo danou věc udělal, nepoužíváme pomocná slovesa *be, have, do*. Ukažme si to na příkladu: ve větě *Who did you kiss?* (*Koho jsi políbil?*) se ptám na předmět (*koho*), zatímco věta *Who kissed you?* (*Kdo tě políbil?*) se zajímá o vás, tedy o podmět věty – zde pomocné sloveso nepřidáváme.

CAN YOU
TELL ME WHERE
IS IT?

CAN YOU
TELL ME WHERE
IT IS?

MŮŽEŠ MI ŘÍCT, KDE TO JE?

Nedělejme si to těžší, než to je. Slovosled otázky jsme zvládli v části *Can you tell me*. To je ta skutečná otázka – zbytek věty je už jen upřesnění, co mi ten druhý má říct. Část za *Can you tell me* nebo třeba i *Do you know* apod. tedy bude mít slovosled oznamovací věty.

#14

I Like WATCHiNg
ON TV.

I Like
WATCHiNg TV.

RÁD SE DÍVÁM NA TELEVIZI.

Spojení *on TV* se vztahuje k tomu, co v televizi v danou chvíli běží, tedy co je „na programu“ (třeba *What's on TV today? The Queen's funeral was on TV*). Vy sedíte doma v křesle a z bezpečné vzdálenosti televizi jen sledujete – a v takovém případě se používá *watch TV* bez předložky.

I HAVE
fewer BOOKS
THAN YOU.

MÁM MÉNĚ KNÍŽEK NEŽ TY.

I HAVE
less BOOKS
THAN YOU.

Když je něčeho víc, je to vždy *more*. Když je toho ale méně, musíme rozlišovat mezi počítatelným (*fewer* od slova *few*) a nepočítatelným (*less* od slova *little*). Možná vás potěší, že v tom chybuji i rodilí mluvčí. Pokud se tedy spletete, můžete namítnout, že se snažíte učit od rodiláků, včetně jejich autentických chyb!

**SHE LIKES
PLAYING
THE VIOLIN.**

RÁDA HRAJE NA HOUSLE.

**SHE LIKES
PLAYING
ON VIOLIN.**

Angličané *hrají nástroj*, zatímco co my *hrajeme na nástroj*. Pamatujte si, že v angličtině není před nástrojem, na který někdo hraje, žádná předložka, ale určitý člen. Proto říkáme třeba *play the violin/piano/guitar* (*hrát na housle/piáno/kytaru*).

HOW MUCH INFORMATION DO YOU HAVE?

KOLIK INFORMACÍ MÁŠ?

HOW MANY INFORMATIONS DO YOU HAVE?

Tohle nám Čechům přijde vážně zvláštní: angličtina neumí informace počítat. Je to pro ni abstraktní pojem, masa dat, něco jako vzduch nebo voda. Informací je hodně, nebo málo, ale nikdy jedna, dvě, tři nebo čtyři. Takže nikdy v množném čísle.

#18

I HAVE FOUR
THOUSANDS
THREE HUNDREDS
TWENTY—ONE
POUNDS.

I HAVE
FOUR THOUSAND
THREE HUNDRED
AND TWENTY—ONE
POUNDS.

MÁM ČTYŘI TISÍCE TŘI STA
DVACET JEDNA LIBER.

Pozor na toto zvláštní pravidlo: u přesných čísel (tedy když tam dáme číslovku jako čtyři, dva a podobně) nebudou mít v angličtině stovky nebo tisícovky (a klidně i miliony) koncovku -s, tedy nebudou v množném čísle.

THERE **WAS**
A LOT OF PEOPLE
IN THE ROOM.

THERE **WERE**
A LOT OF PEOPLE
IN THE ROOM.

V MÍSTNOSTI BYLO HODNĚ LIDÍ.

V češtině říkáme *bylo tam*, i když mluvíme o více lidech. Angličtina se ale drží zásady, že když někoho bylo hodně, použijeme sloveso v množném čísle: *There were a lot of people*. P. S. Malé tajemství: I rodilí mluvčí někdy hovorově říkají *There was a lot of people*, takže se tím moc netrapte!

20

I MeT HiM
iN fRoNT oF
THE PHARMACY.

POTKAL JSEM HO PŘED LÉKÁRNOU.

I MeT HiM
BeFoRe THE
PHARMACY.

Slovo *before* znamená *před* v časovém významu, tedy *dřív než*. Říkali bychom tedy *Potkal jsem ho dřív než lékárnou!* Anebo dokonce *Potkal jsem ho dřív, než ho potkala lékárná*. Chodící lékárnou si dokážu představit jen v případě, že bych to trochu přehnal s léky. Správnou předložkou, pokud chceme říct, že jsme někoho potkali před budovou, je *in front of*.

I WISH I **KNEW**
IT **SOONER!**

I WISH
I **HAD KNOWN**
IT **SOONER!**

KÉŽ BYCH TO VĚĎELA DŘÍVE!

Fráze s *I wish* má zvláštní pravidla: pokud si přeju, aby se něco stalo teď, používám minulý čas: když si například ve vědomostní soutěži přeju, kéž bych (nyní) znal odpověď na otázku za milion, řeknu *I wish I knew the answer!* Pokud jsem ale ze soutěže vypadnul a zpětně lituji, že jsem tehdy neznal odpověď, použiji předminulý čas: *I wish I had known the answer!*

22

THAT IS NOT
OUR **CURRENT**
PROBLEM.

TO NENÍ NÁŠ AKTUÁLNÍ
PROBLÉM.

THAT IS NOT
OUR **ACTUAL**
PROBLEM.

Vlastně by bylo hezké, kdyby něco nebylo váš *actual problem* – *actual* totiž znamená skutečný. Pokud vás ale něco pálí právě teď, tedy je to aktuální, musíte si pomoci jiným slovíčkem: třeba *current*, *present* nebo *recent*. To je skutečný, tedy *actual*, význam slova aktuální.

CZECH REPUBLIC
IS SMALLER THAN
UNITED STATES
OF AMERICA.

THE CZECH
REPUBLIC IS SMALLER
THAN THE UNITED
STATES OF AMERICA.

ČESKÁ REPUBLIKA JE MENŠÍ NEŽ
SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ.

Nejdřív velká písmena: angličtina je v názvech používá u každého slova kromě předložek, spojek a členů. A když už jsme u těch členů – pokud je v názvu země i státní zřízení, potřebujeme člen *the*, protože *republika* nebo *státy* jsou obecná označení. Kromě ČR a USA tak například máme i *the European Union*.

I STOPPED
TO DRINK
BEER.

I STOPPED
DRINKING BEER.

PŘESTAL JSEM PÍT PIVO.

Ani jedna z těchto dvou vět není gramaticky špatně, je v nich ale významový rozdíl. Větou *I stopped to drink beer* říkáme, že jsme ustali v činnosti, kterou jsme dělali, abychom si dali pivo – třeba jsme přestali žvanit, zpívat, rvát se nebo cokoli dalšího, co v hospodě děláváme. Chceme-li ale říct, že jsme se dali na dráhu abstinence, je třeba použít -ingový tvar slovesa.

I Like RiDiNg A BiKe.

RÁD JEZDÍM NA KOLE.

I Like RiDiNg ON A BiKe.

Občas se stává, že nám při překladu z češtiny do angličtiny předložka zmizí. Tady nám vypadla předložka *na*. V angličtině mluvčí prostě *řídí kolo* – *ride a bike*, stejně jako my řídíme auto – *drive a car*.

THIS IS
THE BEST WAY
TO DO IT.

TOHLE JE TEN NEJLEPŠÍ ZPŮSOB,
JAK TO UDĚLAT.

THIS IS
THE BEST WAY
HOW TO DO IT.

Jestli mám něco rád, tak jsou to případy, kdy můžu říct: tohle v angličtině fakt nikdy nebude dobře! A bez výjimek! Tak třeba tady to platí. Slova way a how vedle sebe prostě nemůžou existovat. Nemají se ráda. Opravdu, věřte mi. Přísahám na holý pupek.

I WAS HAPPY
BECAUSE BROŇA
HAD CALLED ME
BEFORE I LEFT.

BYLA JSEM ŠTASTNÁ, PROTOŽE
MI BROŇA ZAVOLAL, NEŽ
JSEM ODJELA.

I WAS HAPPY
BECAUSE BROŇA
CALLED ME BEFORE
I LEFT.

Angličtina má něco jako stroj času! Když je ve větě postupně několik sloves v minulém čase, znamená to, že se vše dělo popořadě tak, jak je to vyjmenované. Tady byl ale někdo šťastný až poté, co jsem mu zavolal. Musíme se tedy vrátit v čase a použít předminulý čas, aby bylo jasné, co nastalo dřív.

He is
STIL ANgRY,
He is NEVER
SATisfied.

He is
ALWAYS ANgRY,
He is NEVER
SATisfied.

POŘÁD JE NAŠTVANÝ, NIKDY
NENÍ SPOKOJENÝ.

Slůvko *still* se hodí, pokud je někdo naštvaný ještě stále od nějaké události, která ho rozzlobila. Jinak to může být klidás a pohodář. Pokud chci říct, že je někdo takový pořád, učiněný brblá a mrzout, musím použít *always* *angry* – zkrátka to má v povaze.

I DON'T like
HiM **TOO**.

I DON'T like
HiM **either**.

TAKY HO NEMÁM RÁDA.

Doufám, že tahle věta není o mně! Ale kdyby ano, tak třeba mě budete mít trochu radši, když vám něco prozradím: *too* se používá pro souhlas s kladnou větou. Když ale souhlasíte se zápornou větou (třeba *I don't like him*), použijte *either*. Když už někoho pomlouvát, tak aspoň správně!

30

I AVOID
MEETING BROŇA.

VYHÝBÁM SE SETKÁNÍ S BROŇOU.

I AVOID
TO MEET BROŇA.

Za slovesem avoid následuje vždy buď podstatné jméno – například *I avoid Tom* (Vyhýbám se Tomovi) anebo sloveso v -ingovém tvaru, například *I avoid drinking vodka* (Vyhýbám se pití vodky).

